

บทบาทของภาครัฐในการสร้างความยั่งยืน : แนวคิดเชิงกลยุทธ์ ในรัฐประศาสนศาสตร์*

THE ROLE OF THE GOVERNMENT IN ACHIEVING SUSTAINABILITY: STRATEGIC CONCEPTS IN PUBLIC ADMINISTRATION

พิศิษฐ์ อยู่พลี

Pisit Yoooplee

นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar

Corresponding Author E-mail: article26122567@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้กล่าวถึงบทบาทสำคัญของภาครัฐในการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเน้นแนวคิดเชิงกลยุทธ์ในรัฐประศาสนศาสตร์ที่ช่วยให้สามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงและความท้าทายที่ซับซ้อนในยุคปัจจุบัน ภาครัฐถูกมองว่าเป็นศูนย์กลางในการสร้างความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ผ่านการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน การบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และการประสานความร่วมมือระหว่างภาคเอกชน ชุมชน และภาคส่วนต่าง ๆ นอกจากนี้ บทความยังเสนอแนวคิดเชิงกลยุทธ์ เช่น การสร้างระบบที่ยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวได้ การผลักดันนวัตกรรมทางเทคโนโลยี และการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ภาครัฐสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างของความสำเร็จในระดับนานาชาติ เช่น โครงการพลังงานหมุนเวียนหรือการจัดการทรัพยากรน้ำ แสดงให้เห็นว่าความร่วมมือและการใช้เทคโนโลยีสามารถสร้างผลลัพธ์ที่ดีต่อทั้งสังคมและสิ่งแวดล้อม ในมุมมองของผู้เขียน บทบาทของภาครัฐในการสร้างความยั่งยืนไม่ใช่เพียงการแก้ปัญหาปัจจุบัน แต่คือการสร้างระบบที่สามารถรองรับความเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้ บทความนี้มุ่งเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการบริหารงานภาครัฐในเชิงรุก การบูรณาการระหว่างภาคส่วน และการกำหนดเป้าหมายระยะยาว เพื่อสร้างสังคมที่มีความสมดุลและยั่งยืนในระยะยาว

คำสำคัญ: บทบาทของภาครัฐ; การสร้างความยั่งยืน; แนวคิดเชิงกลยุทธ์

* Received February 20, 2025; Revised April 5, 2025; Accepted April 17, 2025

Abstract

This article explored the critical role of governments in driving sustainable development, emphasizing strategic concepts in public administration to address complex challenges in today's rapidly changing world. Governments are positioned as central agents in balancing economic, social, and environmental dimensions through clear policy formulation, efficient resource management, and fostering collaboration between private sectors, communities, and other stakeholders. The article highlighted that strategic approaches such as building resilient and adaptive systems, promoting technological innovation, and enhancing public participation were key tools to achieve sustainable development goals effectively. Examples of international success, such as renewable energy initiatives and water resource management, demonstrated how collaboration and technology can yield positive outcomes for both society and the environment. From the author's perspective, the role of governments in sustainability extends beyond addressing immediate issues; it involves creating systems that can adapt to future changes. This article underscored the importance of proactive governance, cross-sector integration, and long-term goal setting to foster a balanced and sustainable society in the long run.

Keywords: Role of the Government; Sustainability; Strategic Thinking

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 ความยั่งยืนได้กลายเป็นหนึ่งในเป้าหมายสำคัญของทุกภาคส่วนในสังคม โดยเฉพาะภาครัฐซึ่งถือเป็นศูนย์กลางของการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมทำให้ความยั่งยืนไม่ใช่เพียงตัวเลือก แต่เป็นความจำเป็นที่ทุกประเทศต้องให้ความสำคัญ (สถาพร แสงสุโพธิ์ และเกรียงไกร เจริญผล, 2565) แนวคิดเรื่อง “ความยั่งยืน” ได้พัฒนาขึ้นจากกรอบแนวคิดเชิงสิ่งแวดล้อมแบบดั้งเดิม มาเป็นแนวทางการพัฒนาระยะยาวที่มุ่งสร้างความสมดุลระหว่างสามมิติหลัก ได้แก่ การเติบโตทางเศรษฐกิจ ความอยู่ดีมีสุขของประชาชน และการดูแลทรัพยากรธรรมชาติอย่างรอบคอบ

เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบันโดยไม่ทำลายศักยภาพของคนรุ่นถัดไปในการดำรงชีวิต จากรายงานขององค์การสหประชาชาติ ความยั่งยืนไม่ได้ถูกมองว่าเป็นเป้าหมายรองหรือประเด็นเฉพาะทางอีกต่อไป แต่เป็น “กรอบยุทธศาสตร์หลัก” ที่เชื่อมโยงเข้ากับการวางแผนนโยบายทุกระดับ ตั้งแต่ความมั่นคงทางอาหาร การศึกษา สุขภาพ พลังงาน ไปจนถึงการจัดการเมืองและชุมชนอย่างยั่งยืน การบรรลุเป้าหมายเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการเชิงระบบระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมอย่างแท้จริง

ภาครัฐในฐานะผู้กำหนดนโยบายมีบทบาทสำคัญในการเผชิญหน้ากับปัญหาเหล่านี้ โดยเฉพาะการสร้างสมดุลระหว่างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ การดูแลความเป็นธรรมทางสังคม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม บทบาทของภาครัฐในด้านนี้ไม่ได้จำกัดเพียงการออกนโยบาย แต่ยังรวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากร การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคม ตลอดจนการสร้างวัฒนธรรมแห่งความยั่งยืนในหมู่ประชาชน การกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจนและการดำเนินกลยุทธ์ที่เหมาะสมจึงเป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้ภาครัฐสามารถเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงได้อย่างแท้จริง

นิยามใหม่ของความยั่งยืน : บทบาทภาครัฐในฐานะผู้สร้างอนาคต

ในยุคแห่งความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและซับซ้อน แนวคิดความยั่งยืนได้ขยายขอบเขตไปสู่การบูรณาการมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล โดยมุ่งตอบสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่กระทบต่อศักยภาพของคนรุ่นถัดไป ภาครัฐมีบทบาทสำคัญในการแปลงแนวคิดสู่การปฏิบัติ ผ่านการกำหนดนโยบายและสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

การบริหารภาครัฐจำเป็นต้องอาศัยวิสัยทัศน์ระยะยาวและความสามารถในการวิเคราะห์แนวโน้มอนาคต เช่น ภูมิอากาศ เทคโนโลยี และโครงสร้างประชากร เพื่อออกแบบนโยบายที่มีประสิทธิภาพ งานวิจัยโดย Tian (2023) ชี้ว่า ความสนใจของรัฐบาลต่อสิ่งแวดล้อมมีผลต่อการลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนอย่างเป็นรูปธรรม ขณะเดียวกัน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านวัฒนธรรม “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ” จะช่วยเพิ่มความไว้วางใจและประสิทธิภาพของนโยบาย โดย Forestier และ Kim (2020) พบว่า ความเท่าเทียมและการลดความเหลื่อมล้ำคือปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อน SDGs เพื่อรับมือกับความไม่แน่นอน รัฐต้องปรับบทบาทสู่การเป็นองค์กรที่ยืดหยุ่น เปิดรับการ

เปลี่ยนแปลง และส่งเสริมการเรียนรู้ภายในองค์กร การบูรณาการเป้าหมาย SDGs เข้ากับนโยบายระดับชาติและการจัดตั้งสถาบันใหม่

กล่าวโดยสรุป ความยั่งยืนในปัจจุบันไม่ใช่เพียงเป้าหมาย แต่คือกระบวนการที่ต้องอาศัยการคิดเชิงกลยุทธ์ ความยืดหยุ่น และการบูรณาการอย่างรอบด้าน โดยภาครัฐต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนสังคมสู่อนาคตที่ยั่งยืน

การพัฒนาที่ยั่งยืนคืออะไรในมุมมองของรัฐประศาสนศาสตร์

การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) ในมุมมองของรัฐประศาสนศาสตร์คือกระบวนการที่ภาครัฐมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการทรัพยากร การกำหนดนโยบาย และการขับเคลื่อนการพัฒนาที่สมดุลในสามมิติหลัก ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นการตอบสนองความต้องการของประชากรในปัจจุบันโดยไม่ทำลายศักยภาพของคนรุ่นอนาคต

ในบริบทของรัฐประศาสนศาสตร์ การพัฒนาที่ยั่งยืนมิได้จำกัดเพียงการจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้เพียงพอ หากแต่หมายรวมถึงพัฒนาระบบบริหารที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นธรรม โดยภาครัฐต้องทำหน้าที่กำหนดทิศทางและกลยุทธ์ที่มุ่งสู่เป้าหมายระยะยาว ภายใต้หลักการสำคัญสองประการ ได้แก่ การบูรณาการ (Integration) และ การมีส่วนร่วม (Participation)

การบูรณาการ หมายถึงการเชื่อมโยงนโยบาย กลไก และทรัพยากรในทุกระดับและทุกภาคส่วน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบ ลดความซ้ำซ้อน และสนับสนุนการพัฒนาอย่างสมดุล โดยเฉพาะการผสานประเด็นทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกัน เพื่อลดปัญหาการจัดการแบบแยกส่วน และเสริมสร้างผลลัพธ์เชิงบวกในระดับประเทศ (ทรงพล โชติกเวชกุล, 2563) ขณะเดียวกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียถือเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้กระบวนการนโยบายมีความชอบธรรมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การเปิดพื้นที่ให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจและแสดงความคิดเห็นในเรื่องสาธารณะ ย่อมก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วม เพิ่มความโปร่งใส และเสริมสร้างความไว้วางใจในภาครัฐ (พรเทพ นวลแก้ว, 2565)

โดยสรุป แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในทางรัฐประศาสนศาสตร์ มิใช่เพียงเป้าหมายเชิงนโยบาย หากแต่เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยระบบบริหารที่มีความยืดหยุ่น ยึดหลักธรรมาภิบาล และเปิดกว้างต่อการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม (จารุวรรณ ศรีวัฒนกุล, 2564)

คุณลักษณะสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนในมุมมองของรัฐประศาสนศาสตร์

1. ความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ภาครัฐต้องส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียว เศรษฐกิจหมุนเวียน และโครงสร้างพื้นฐานที่ยั่งยืน (พญธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์, 2553)
2. การบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติต้องอยู่บนพื้นฐานของความยั่งยืน โดยมุ่งลดการใช้พลังงานฟอสซิล และสนับสนุนการใช้พลังงานหมุนเวียนผ่านการวางแผนระยะยาว
3. การสร้างความเป็นธรรมในสังคม รัฐควรลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม พร้อมส่งเสริมการเข้าถึงบริการพื้นฐาน อาทิ การศึกษา สุขภาพ และที่อยู่อาศัย (พระครูปลัดประวิทย์ วรรณโม และพระครูใบฎีกาอภิชาติ ธรรมสุโข, 2565)
4. การบริหารที่ยืดหยุ่นและโปร่งใส ภาครัฐต้องมีความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง พร้อมดำเนินงานอย่างโปร่งใส เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจจากประชาชน

ความสำคัญของรัฐประศาสนศาสตร์ในกระบวนการพัฒนา

รัฐประศาสนศาสตร์มองว่าภาครัฐมิใช่เพียงผู้กำหนดนโยบาย แต่ยังเป็นกลไกกลางในการประสานความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนและภาคประชาสังคม เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (พระครูปลัดประวิทย์ วรรณโม และพระครูใบฎีกาอภิชาติ ธรรมสุโข, 2565) บทบาทดังกล่าวต้องอาศัยการบูรณาการนโยบายระยะยาว เครื่องมือเชิงกลยุทธ์ เช่น การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) และการวางงบประมาณโดยคำนึงถึงความยั่งยืน

โดยสรุป รัฐในฐานะผู้นำการพัฒนา ต้องสร้างสมดุลระหว่างมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม พร้อมออกแบบระบบบริหารจัดการที่ตอบสนองต่อความท้าทายของโลกยุคใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส ผู้เขียนเห็นว่า ภาครัฐควรยกระดับบทบาทจากผู้กำหนดนโยบาย ไปสู่ผู้นำในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างทุกภาคส่วน โดยอาศัยเทคโนโลยีและข้อมูลเป็นเครื่องมือเพิ่มความแม่นยำ โปร่งใส และตรวจสอบได้ในการบริหาร กล่าวโดยสรุป ความยั่งยืนในมุมมองของรัฐประศาสนศาสตร์ คือการเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคตผ่านกรอบคิดเชิงกลยุทธ์ ที่บูรณาการมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกัน โดยภาครัฐต้องเป็นกลไกหลักในการเปลี่ยนทิศทางการพัฒนาไปสู่ความยั่งยืนระยะยาว

แนวคิดเชิงกลยุทธ์ที่ช่วยให้ภาครัฐขับเคลื่อนเป้าหมายระยะยาว

แนวคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic Thinking) เป็นหัวใจของการบริหารภาครัฐที่เน้นเป้าหมายระยะยาว โดยมุ่งเน้นการตัดสินใจอย่างเป็นระบบ เชื่อมโยงกับอนาคต และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างยืดหยุ่น ดังนี้:

1. การวิเคราะห์สถานการณ์และการคาดการณ์ (Scenario Planning and Forecasting) รัฐต้องพัฒนาศักยภาพในการคาดการณ์แนวโน้มระยะยาว เช่น ผลกระทบจากเทคโนโลยีหรือการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เพื่อจัดทำนโยบายที่ยืดหยุ่นและรองรับความไม่แน่นอน (สถิต นรินทร์น้อย, 2565)

2. การบูรณาการกลยุทธ์ (Strategic Integration) การรวมพลังระหว่างหน่วยงานและภาคส่วนต่าง ๆ ช่วยลดความซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพ เช่น การตั้งหน่วยงานกลางเพื่อประสานงานนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ

3. การบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง (Change Management) รัฐต้องสามารถปรับโครงสร้างและกระบวนการให้ทันกับความเปลี่ยนแปลง เช่น การปรับระบบราชการให้รองรับเทคโนโลยีดิจิทัล

4. การมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Public and Stakeholder Engagement) ความร่วมมือจากประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ เป็นกลยุทธ์สำคัญในการสร้างความไว้วางใจและความชอบธรรมในการดำเนินนโยบาย (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, 2563)

5. การใช้เทคโนโลยีและข้อมูล (Leveraging Technology and Data) การใช้เทคโนโลยี เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และระบบข้อมูลแบบเรียลไทม์ ช่วยให้การตัดสินใจของภาครัฐแม่นยำ มีประสิทธิภาพ และโปร่งใสมากยิ่งขึ้น

โดยสรุป แนวคิดเชิงกลยุทธ์ไม่ใช่เพียงเครื่องมือในการบริหาร แต่คือกรอบความคิดสำคัญที่ช่วยให้ภาครัฐสามารถตอบสนองต่อความท้าทาย และสร้างนโยบายที่ยั่งยืนทั้งในปัจจุบันและอนาคต

บทบาทสำคัญของภาครัฐ

จากวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติ : บทบาทที่เปลี่ยนแปลงของภาครัฐ

ภาครัฐมีบทบาทสำคัญในการกำหนดวิสัยทัศน์และนโยบายสาธารณะเพื่อพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าและยั่งยืน การแปลงวิสัยทัศน์เหล่านี้สู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพเป็น

สิ่งจำเป็น บทความนี้จะวิเคราะห์บทบาทที่เปลี่ยนแปลงของภาครัฐในการนำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติ

1. การกำหนดนโยบายสาธารณะ ภาครัฐมีหน้าที่กำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชน การวิเคราะห์นโยบายอย่างรอบคอบ โดยพิจารณาวัตถุประสงค์ ทางเลือก ผลกระทบ และการตัดสินใจที่เหมาะสมเป็นขั้นตอนสำคัญในการนำไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ (บดีนทร์ธรร บัรรอด, 2562)

2. การบูรณาการและลดความซ้ำซ้อน การบริหารงานภาครัฐผ่านระบบดิจิทัลช่วยให้หน่วยงานต่าง ๆ บูรณาการการทำงานร่วมกัน ลดความซ้ำซ้อน และเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการประชาชน พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562 เน้นการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้การบริการเป็นไปอย่างรวดเร็วและโปร่งใส (สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน), 2562)

3. การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเป็นอีกหนึ่งบทบาทสำคัญของภาครัฐ เพื่อให้การบริหารจัดการและการให้บริการสาธารณะสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ การส่งเสริมการประเมินผลกระทบของกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ (Regulatory Impact Assessment: RIA) ช่วยให้การกำหนดนโยบายมีความโปร่งใสและมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสวัสดิภาพ, 2558)

4. การเสริมสร้างความมั่นคงและความเป็นธรรมในสังคม ภาครัฐมีบทบาทในการเสริมสร้างความมั่นคงและความเป็นธรรมในสังคม โดยการกำหนดนโยบายที่คุ้มครองสิทธิมนุษยชน ส่งเสริมความเสมอภาค และจัดการทุจริตคอร์รัปชัน นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2558–2564 มุ่งเน้นการปกป้องความมั่นคงจากภัยต่าง ๆ และเสริมสร้างความเข้มแข็งภายในประเทศ

สรุปได้ว่า บทบาทของภาครัฐในการนำวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติมีความหลากหลายและเปลี่ยนแปลงตามสภาพแวดล้อมและความต้องการของสังคม การกำหนดนโยบายที่รอบคอบ การบูรณาการการทำงาน การกระจายอำนาจ และการเสริมสร้างความมั่นคงและความเป็นธรรม เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การนำวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการทรัพยากรที่มีคุณค่า ใช้อย่างไรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การจัดการทรัพยากรที่มีคุณค่า (Valuable Resource Management) เป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะในยุคที่ทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรทางสังคม

กำลังเผชิญกับความกดดันจากการเพิ่มขึ้นของประชากร การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ และความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจ การจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพไม่เพียงช่วยลดผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อม แต่ยังสร้างมูลค่าเพิ่มและความสมดุลระหว่างความต้องการของคนรุ่นปัจจุบันและอนาคต

หลักการจัดการทรัพยากรที่มีคุณค่า (Valuable Resource Management Principles)

การจัดการทรัพยากรที่มีคุณค่าเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เศรษฐกิจ และสังคมอย่างสมดุลและมีประสิทธิภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการของปัจจุบันโดยไม่กระทบต่อศักยภาพของคนรุ่นต่อไป ซึ่งสามารถสรุปหลักการสำคัญได้ดังนี้:

1. หลักความยั่งยืน การใช้ทรัพยากรต้องไม่เกินขีดความสามารถในการฟื้นฟูของระบบนิเวศ ครอบคลุมทั้งมิติสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม (Osipov, 2019)
2. หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล การใช้ทรัพยากรควรลดการสูญเสีย เพิ่มผลผลิต และตอบสนองความต้องการของสังคมได้อย่างเหมาะสม (McKinsey & Company, 2019)
3. หลักเชิงป้องกัน การบริหารทรัพยากรควรยึดแนวทางที่รอบคอบ คาดการณ์ความเสี่ยง และป้องกันปัญหาก่อนเกิด โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่มีความไม่แน่นอน (CIEL, 2005)
4. หลักการมีส่วนร่วม การจัดการทรัพยากรควรเปิดให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม เพื่อสร้างความเป็นธรรมและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม (ResearchGate, 2023)
5. หลักความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ผู้ใช้ทรัพยากรต้องลดผลกระทบเชิงลบและรับผิดชอบต่อความเสียหาย โดยยึดแนวทาง “ผู้ก่อมลพิษต้องเป็นผู้จ่าย” (CIEL, 2005)
6. หลักนวัตกรรมและเทคโนโลยี การพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสะอาดและเศรษฐกิจหมุนเวียนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Nature, 2023)
7. หลักความเป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากร ต้องคำนึงถึงการเข้าถึงทรัพยากรอย่างเสมอภาค โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางและประเทศกำลังพัฒนา เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ (ResearchGate, 2023)

8. หลักความโปร่งใสและธรรมาภิบาลการบริหารจัดการทรัพยากรต้องโปร่งใส ตรวจสอบได้ และยึดหลักธรรมาภิบาล เพื่อเสริมความเชื่อมั่นและลดปัญหาคอร์รัปชัน

สรุป การจัดการทรัพยากรที่มีคุณค่า ต้องยึดหลักการที่ครอบคลุมทุกมิติ ทั้งด้าน สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เป็น ธรรม และยั่งยืนสำหรับทั้งคนรุ่นปัจจุบันและอนาคต

บทบาทของภาครัฐในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

1. การเปิดเวทีเจรจากับทุกภาคส่วน ภาครัฐควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ในการวางแผนและตัดสินใจ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

2. การเสริมสร้างความไว้วางใจ ความไว้วางใจเป็นรากฐานของความร่วมมือ ภาครัฐต้องดำเนินงานอย่างโปร่งใส จริงใจ และตรวจสอบได้ เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการ ทำงานร่วมกัน

3. การส่งเสริมความยินยอมพร้อมใจ ภาครัฐควรสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อความ ร่วมมืออย่างสมัครใจ โดยเน้นให้ทุกภาคส่วนเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการ ทำงานร่วมกัน

4. การสร้างความเข้าใจร่วม การสื่อสารอย่างชัดเจนและเปิดเผยช่วยลดความ คลาดเคลื่อนทางความคิด สร้างความเข้าใจตรงกัน และเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

5. การมุ่งเน้นผลลัพธ์ของความร่วมมือ ภาครัฐควรมุ่งเน้นการดำเนินงานที่เห็น ผลเป็นรูปธรรม เพื่อสร้างแรงจูงใจและตอกย้ำคุณค่าของความร่วมมือในสายตาของทุกภาค ส่วน (เดชา พวงงาม และปธาน สุวรรณมงคล, 2563)

สรุป การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคส่วนต่าง ๆ เป็นกลไก สำคัญในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน โดยรัฐต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำในการ ประสานงาน เสริมสร้างความไว้วางใจ และส่งเสริมการมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดการดำเนินงาน ที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองประโยชน์ของสังคมในระยะยาว

การวิเคราะห์บทบาทของภาครัฐในการสร้างความยั่งยืน

ภาครัฐมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืนผ่าน มาตรการและนโยบายต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และ สิ่งแวดล้อม บทบาทหลักของภาครัฐในการสร้างความยั่งยืนผู้เขียนสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ ภาครัฐมีหน้าที่กำหนดนโยบายและ ยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนเพื่อสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน ในประเทศไทย รัฐบาลได้จัดตั้ง

คณะกรรมการระดับชาติเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน คณะกรรมการนี้ประกอบด้วยสมาชิกจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และภาคประชาสังคม เพื่อร่วมกันวางแผนและดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน

2. การประสานงานระหว่างหน่วยงาน การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ทำหน้าที่เป็นเลขานุการของคณะกรรมการพัฒนาอย่างยั่งยืนแห่งชาติ และรับผิดชอบในการประสานงาน ติดตาม และขับเคลื่อนการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

3. การลดการบิดเบือนทางเศรษฐกิจ ภาครัฐมีบทบาทในการลดการบิดเบือนทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมและการผูกขาด โดยการออกมาตรการและกฎหมายที่ส่งเสริมการแข่งขันที่เป็นธรรม เช่น การควบคุมการผูกขาดในตลาดที่มีแนวโน้มเกิดการผูกขาดโดยธรรมชาติ เช่น ไฟฟ้า ประปา และการสื่อสาร

4. การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคส่วนอื่น ๆ การพัฒนาอย่างยั่งยืนต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ภาครัฐควรสร้างโครงสร้างที่เปิดกว้างและเอื้อต่อการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม

5. การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากร ภาครัฐมีหน้าที่จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรเพื่อสนับสนุนโครงการและนโยบายที่มุ่งเน้นการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยการจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อดำเนินงานตามแผนการพัฒนาคัดค้านกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน

สรุปได้ว่า ภาครัฐมีบทบาทหลากหลายในการสร้างความยั่งยืน ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การประสานงานระหว่างหน่วยงาน การลดการบิดเบือนทางเศรษฐกิจ การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ และการจัดสรรงบประมาณ การดำเนินบทบาทเหล่านี้ อย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยให้ประเทศบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนและสร้างสังคมที่มีความสมดุลในทุกมิติ

การประสานความร่วมมือ : บทบาทของภาครัฐในการประสานความร่วมมือกับภาคเอกชนและชุมชน

การพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน โดยภาครัฐทำหน้าที่เป็นผู้นำและผู้ประสานงานหลักเพื่อให้การดำเนินงานร่วมกันเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถวิเคราะห์บทบาทได้ดังนี้

1. การกำหนดนโยบายและกรอบความร่วมมือ ภาครัฐต้องวางนโยบายและกรอบการดำเนินงานที่ชัดเจนเพื่อเป็นแนวทางร่วมสำหรับทุกภาคส่วน โดยนโยบายที่เอื้อต่อความร่วมมือจะสร้างความมั่นใจให้ภาคเอกชนและชุมชนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ (กฤตยกร ส่งต่าย และวลัยพร รัตนเศรษฐ์, 2564)

2. การสนับสนุนทรัพยากรและการจัดการความขัดแย้ง รัฐควรสนับสนุนทรัพยากรทั้งด้านงบประมาณ ความรู้ และบุคลากร พร้อมทั้งบริหารจัดการความขัดแย้งด้วยการสร้างความไว้วางใจและระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (พระครูสุตวรธรรมกิจ, 2564)

3. การจัดโครงสร้างที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม การออกแบบโครงสร้างบริหารที่ยืดหยุ่นและเปิดกว้าง เช่น คณะกรรมการร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชน จะช่วยให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้าร่วมได้สะดวกและเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม (พิชญ์สินี เสรีโรจนกุล, 2564)

4. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ภาครัฐควรเปิดพื้นที่ให้ชุมชนมีบทบาทในการตัดสินใจและวางแผนพัฒนา เพื่อให้โครงการตอบสนองต่อบริบทท้องถิ่น และได้รับการสนับสนุนจากประชาชน

5. การสร้างความไว้วางใจและความโปร่งใส ความโปร่งใสในการดำเนินงาน การเปิดเผยข้อมูล และการรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ เป็นเงื่อนไขสำคัญในการสร้างความไว้วางใจระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน

สรุป ภาครัฐมีบทบาทสำคัญในการประสานความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ผ่านการกำหนดนโยบาย สนับสนุนทรัพยากร จัดโครงสร้างที่เหมาะสม เปิดพื้นที่การมีส่วนร่วม และสร้างความไว้วางใจ ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้นี้เสนอว่า ภาครัฐสามารถเป็นผู้นำการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างแท้จริง หากสามารถวางกลยุทธ์ได้อย่างกับ “5 เสาหลัก” ที่สอดคล้องกันและเชื่อมโยงในเชิงระบบ ดังนี้

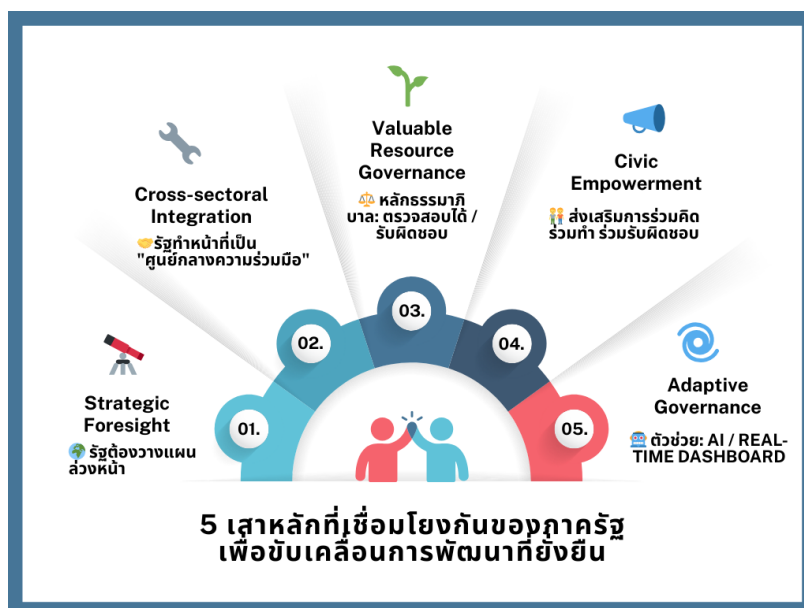
1. การกำหนดยุทธศาสตร์ที่ตบอบนาคต (Strategic Foresight) การขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยวิสัยทัศน์ระยะยาวที่ชัดเจน พร้อมความสามารถในการวิเคราะห์แนวโน้มอนาคตอย่างเป็นระบบ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เทคโนโลยี หรือโครงสร้างประชากร ซึ่งล้วนส่งผลต่อการกำหนดนโยบายในระยะยาว

2. การบูรณาการแบบข้ามภาคส่วน (Cross-sectoral Integration) ภาครัฐควรเปลี่ยนบทบาทจากผู้กำหนดนโยบายไปสู่การเป็น “ศูนย์กลางความร่วมมือ” ที่เชื่อมโยงภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคมอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการใช้ทรัพยากร เช่น งบประมาณ ข้อมูล เทคโนโลยี และองค์ความรู้ร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน

3. การบริหารทรัพยากรอย่างมีคุณค่า (Valuable Resource Governance) การจัดการทรัพยากรต้องยึดหลักยั่งยืน มีประสิทธิภาพ และมีส่วนร่วม โดยภาครัฐต้องบริหารงบประมาณ ทรัพยากรธรรมชาติ และทุนมนุษย์อย่างสมดุล สนับสนุนนวัตกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อม และดำเนินงานภายใต้หลักธรรมาภิบาลที่โปร่งใสและตรวจสอบได้

4. การเสริมสร้างพลังพลเมือง (Civic Empowerment) ภาครัฐควรเปิดพื้นที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ พร้อมส่งเสริมวัฒนธรรม “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ” เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ และเสริมสร้างความไว้วางใจผ่านการสื่อสารที่โปร่งใสและตอบสนองต่อข้อเสนอของประชาชนอย่างจริงจัง

5. การสร้างระบบที่ยืดหยุ่นและปรับตัวได้ (Adaptive Governance) รัฐต้องพัฒนาเป็นองค์กรที่ปรับตัวได้ดีต่อความไม่แน่นอน ส่งเสริมการเรียนรู้ภายในองค์กร และนำเทคโนโลยี เช่น AI และแดชบอร์ดข้อมูล มาใช้ในการวิเคราะห์ ตัดสินใจ และตอบสนองต่อวิกฤตอย่างทันท่วงที

ภาพที่ 1 แนวคิด “5 เสาหลักของภาครัฐเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน”

สรุป

สำคัญของภาครัฐในฐานะผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทของโลกที่เต็มไปด้วยความเปลี่ยนแปลงและความท้าทาย ภาครัฐไม่ได้เป็นเพียงผู้กำหนดนโยบายหรือควบคุมกฎระเบียบ แต่ต้องเป็นผู้สร้างทิศทางที่ชัดเจนและนำพาสังคมให้สามารถปรับตัวและพัฒนาไปในทิศทางที่สมดุลและยั่งยืน การสร้างความยั่งยืนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การบูรณาการเป้าหมายในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกัน ภาครัฐต้องมีบทบาทสำคัญในการประสานความร่วมมือระหว่างภาคเอกชน ชุมชน และภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากร เช่น การใช้ข้อมูลดิจิทัลและเทคโนโลยีสีเขียว เป็นกลไกสำคัญในการสร้างความยั่งยืนในระยะยาว

บทความยังชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของแนวคิดเชิงกลยุทธ์ที่ช่วยให้ภาครัฐสามารถปรับตัวต่อความไม่แน่นอนในอนาคต แนวทางนี้รวมถึงการสร้างระบบที่ยืดหยุ่น การผลักดันนวัตกรรมเพื่ออนาคต และการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งช่วยสร้างความมั่นคงทางสังคมและเพิ่มความน่าเชื่อถือของภาครัฐ ในมุมมองของผู้เขียน บทบาทของภาครัฐในด้านนี้ไม่ได้เป็นเพียงการตอบสนองต่อปัญหาที่เกิดขึ้น แต่ยังต้องมีการวางแผนเชิงรุกที่เชื่อมโยงกับเป้าหมายระยะยาว การสร้างความยั่งยืนในรัฐประศาสนศาสตร์จึงไม่ได้หมายถึงการรักษาทรัพยากรหรือระบบปัจจุบันเท่านั้น แต่เป็นการเตรียมพร้อมและสร้างสังคมที่มีความสมดุลในทุกมิติ เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงและความท้าทายในอนาคตได้อย่างยั่งยืนและมั่นคง หากภาครัฐสามารถผสมผสานความคิดเชิงกลยุทธ์ ความร่วมมือข้ามภาคส่วน และการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเหมาะสม ก็จะสามารถเป็นผู้นำที่สำคัญในการสร้างความยั่งยืนและผลักดันสังคมไปสู่การพัฒนาที่สมดุลได้ในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

กฤตยกร ส่งต่าย และ วลัยพร รัตนเศรษฐ. (2564). ความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร. *วารสารบัณฑิตวิจัย*, 10(3), 353-368.

จารุวรรณ ศรีวัฒนกุล. (2564). ธรรมาภิบาลและการบริหารที่ยั่งยืนของภาครัฐไทย : แนวโน้มและความท้าทาย. *วารสารพัฒนาการเมือง*, 9(3), 123-140.

- เดชา พวงงาม และปธาน สุวรรณมงคล. (2563). การสร้างเครือข่ายการบริหารปกครองแบบร่วมมือกันในการพัฒนาทุนมนุษย์ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด. *วารสารสิทธิมนุษยชน*, 21(2), 157-162.
- ทรงพล โชติกเวทกุล. (2563). รัฐประศาสนศาสตร์กับการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน. *วารสารพัฒนาการเรียนรู้: ภาษา ศิลปะ วัฒนธรรม*, 5(1), 262-271.
- บดินทร์ธ บัวรอด. (2565). การวิเคราะห์นโยบายภาครัฐเพื่อนำไปปฏิบัติ : ผลกระทบจากอดีตถึงปัจจุบัน. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*, 11(3), 35-44.
- พรเทพ นวลแก้ว. (2565). การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะเชิงกลยุทธ์. *วารสารบริหารรัฐกิจ*, 18(2), 89-104.
- พระครูปลัดประวิทย์ วรธมโม และพระครูใบฎีกาอภิชาติ ธรรมสุโข. (2565). รัฐประศาสนศาสตร์แนวใหม่กับการพัฒนาที่ยั่งยืน. *วารสารศิลปศาสตร์ราชมงคลสุวรรณภูมิ*, 4(3), 587-599.
- พระครูสุตวรธรรมกิจ. (2564). ความร่วมมือของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวงานประเพณีบุญผะเหวด จังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารภูมิวิเทศพัฒนาอย่างยั่งยืน*, 2(2), 1-15.
- พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์. (2553). *การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน : พื้นฐานการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยสัมพันธ์.
- พิชญ์สินี เสรีโรจนกุล. (2564). การพัฒนาความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองพนัสนิคม. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*. 7(4), 277-297.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2563). *เอกสารการสอนชุดวิชา การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่* (รหัสวิชา 91314). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สถาพร แสงสุโขทัย และเกรียงไกร เจริญผล. (2523). แนวทางการขับเคลื่อนศักยภาพท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืนในศตวรรษที่ 21. *วารสารภูมิวิเทศพัฒนาอย่างยั่งยืน*, 3(1), 28-40.

- สถิต จันทรน้อย. (2565). การบริหารเชิงกลยุทธ์ นโยบายกับการเมืองและผลกระทบการกระจายอำนาจ ต่อการกำกับดูแลท้องถิ่นในประเทศไทย. *วารสาร มจร เลย์ปริทัศน์*, 3(3), 44-53.
- สันติ บางอ้อ. (2546, 21 มิถุนายน). สภาพัฒน์กับการพัฒนาประเทศ. โพสต์ทูเดย์คอลัมน์. สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน). (2562). 7 ประโยชน์ที่หน่วยงานของรัฐจะได้รับ จากพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562. สืบค้น 18 มีนาคม 2568, จาก https://www.dga.or.th/documentssharing/article/36223/?utm_source=chatgpt.com
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2558–2564. สืบค้น 18 มีนาคม 2568, จาก <https://www.nsc.go.th/wp-content/uploads/2018/08/policy58.pdf>
- Chen, H. (2023). *The moderating role of green operational innovation. Nature Humanities and Social Sciences Communications*. Retrieved March 18, 2025, from <https://www.nature.com/articles/s41599-025-04417-7>
- CIEL. (2005). *Principles and Approaches of Sustainable Development and Chemicals Management*. Retrieved March 18, 2025, from https://www.ciel.org/Publications/SAICM_PrinciplesStudyFinal_July05.pdf
- Forestier, O. & Kim, R.E. (2020). Explaining the emergence of SDG implementation patterns in European countries. *Ecological Economics*, 177, 106779. <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2020.106779>
- McKinsey & Company. (2019). *Five ways that ESG creates value*. Retrieved March 18, 2025, from <https://www.mckinsey.com/~media/McKinsey/Business%20Functions/Strategy%20and%20Corporate%20Finance/Our%20Insights/Five%20ways%20that%20ESG%20creates%20value/Five-ways-that-ESG-creates-value.aspx>
- Nature. (2023). *The moderating role of green operational innovation*. Retrieved March 18, 2025, from <https://www.nature.com/articles/s41599-025-04389-8>

- Osipov, V.I. (2019). Sustainable Development: Environmental Aspects. *Her. Russ. Acad. Sci.* 89, 396–404 <https://doi.org/10.1134/S1019331619040087>
- Research Gate. (2023). *Corporate Social Responsibility and Stakeholder Engagement: A Comparative Study of Industry Practices*. Retrieved March 18, 2025, from https://www.researchgate.net/publication/380898861_Corporate_Social_Responsibility_And_Stakeholder_Engagement_A_Comparative_Study_Of_Industry_Practices
- Tian, J. (2023). Does government environmental concern promote carbon reduction? Evidence from China. *arXiv preprint arXiv*, 2306, 13436. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2306.13436>